

Малий І. Й.,

д.е.н., професор,

ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

ЕНДОГЕННА ПАРАДИГМА ДЕРЖАВНОГО АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІКОЮ УКРАЇНИ

Сукупність нових викликів та проблем, що безперервно супроводжують функціонування цивілізації на початку ХХІ століття, потребують пошуку альтернативних методологічних підходів до аналізу не тільки нових тенденцій економічного розвитку, а й до вироблення адекватної економічної політики. Перехід цивілізації до радикально нового якісного стану, якому властиві загострення питань ресурсного забезпечення економічного зростання, поглиблення глобалізації та регіоналізації, фінансова експансія, інформаційна асиметрія та інноваційне збурення, що й призвело до посилення макроекономічної нестабільності та рецесії, руйнування застарілих ієрархічних інститутів державного управління та формування нових мережевих систем. Відбувається еволюційна зміна парадигми суспільного буття та зміна людських цінностей в планетарному масштабі, в контексті якої вимушена радикальна трансформація економіки України призвела до загрозливої критичної межі економічного розвитку, а саме: зруйновано економічний потенціал аграрного сектору (для відновлення якого потрібно 60 млрд. дол. США); посилилась енергозалежність від інших країн, що підриває конкурентоспроможність національних товаровиробників; відбулось повне зношення (фізичне та моральне) основних фондів виробничої та соціальної інфраструктури; досягнуто катастрофічних (з точки зору економічної безпеки) обсягів державного боргу; відбулось посилення податкового навантаження та зростання дефіциту бюджету, розбалансовано фінансові потоки країни. Вирішення означених проблем висуває перед науковцями та державним менеджментом потребу пошуку нових підходів до обґрунтування ефективної антикризової макроекономічної політики.

Обґрунтування ендогенної парадигми державного антикризового управління економікою базується на наступних теоретичних та аналітичних постулатах. По-перше, у зв'язку з затяж-

ною світовою фінансово-економічною кризою потерпіла повне фіаско концепція ринкового фундаменталізму, в якій ринку відводилась роль головного регулятора економіки. По-друге, як свідчить аналіз соціально-економічних наслідків циклічного розвитку країн за останнє століття, найменші втрати від криз в тих країнах, в яких велика частка у ВВП суспільного сектору. Крім того, антикризова політика як в період 1929-1933 роках, так і на сьогодні, супроводжувалась (кейнсіанська доктрина) і супроводжується радикальним втручанням держави у економіку, тому тут треба вести мову про державне антикризове управління економікою. По-третє, аналіз макроекономічної ситуації в Україні та моніторинг світової економіки свідчить про системну цивілізаційну кризи, результативність подолання наслідків якої залежить від здатності урядів країн проводити адекватну до стану своєї економіки ефективну антикризову політику в тісній координації з діяльністю міжнародних регулюючих організацій. По-четверте, критично загрозливе фінансове забезпечення уже простого, а навіть не розширеного, відтворення економічного потенціалу в Україні можливе лише за рахунок мобілізації та переорієнтації (з урахуванням специфіки кризового стану) ефективного використання внутрішніх ресурсів, шляхом підвищення самоорганізації та зміни пріоритетів розподілу природних та фінансових ресурсів.

Ендогенна парадигма державного антикризового управління економікою України в умовах глобалізації повинна враховувати:

- посилення впливу неекономічних чинників на загострення циклічної динаміки, до яких слід віднести: значну асиметрію інформаційності у різних учасників ринку, культурної самоідентифікації та відповідно ірраціональної поведінки суб'єктів господарювання;
- фактор політичної нестабільності та інституційних змін в системі державного, регіонального та муніципального управління;
- посилення синхронізації економічних циклів і механізмів взаємного зараження (дифузії) при виникненні локально-регіональних кризових явищ;
- переміщення центру тяжіння в механізмах поширення циклічних коливань із сфери торгівлі в сферу руху ліквідних капіталів і перетворення транснаціональних компаній в провідних агентів циклічності;
- низький рівень довіри домашніх господарств до інститутів державної влади та фінансових організацій.

Крім цього, негативний вплив процесів світової економіки на стабільність національної економіки посилюється через специфі-

чні сегментні механізми трансмісії: перерозподіл світових ринків між новими гравцями; посилення цінових коливань на світових ринках та зміна умов торгівлі, поширення фінансових спекуляцій, загострення політико-силових способів здійснення контролю за використанням світових енергетичних ресурсів планети.

Ендогенна парадигма державного антикризового управління економікою України повинна охоплювати:

- переорієнтації стратегії управління від політики приватизації до політики формування суспільного сектору в масштабах, достатніх для забезпечення стабільності соціально-економічного розвитку;

- максимальну мобілізацію використання внутрішніх ресурсів (земельних, людських, енергетичних та фінансових) завдяки запровадженню антикризового цільового державного управління;

- подолання корупції та елементів тіньової економіки шляхом запровадження повної інформаційної відкритості та доступності суб'єктів господарювання, їх змагальності щодо використання наявних в Україні всіх видів ресурсів, товарів та послуг;

- проведення моніторингу та макроекономічного прогнозування факторів макроекономічної нестабільності;

- запровадження системи макроекономічної оцінки ефективності державних антикризових управлінських рішень на національному та регіонально-муніципальному рівнях.

Маховка В. М.,

асистент,

Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ТУРИСТИЧНОЮ ГАЛУЗЗЮ УКРАЇНИ

На сьогодні туризм визнано однією з пріоритетних галузей національної економіки, тому вплив держави на туристичну галузь вимагає застосування особливих підходів, з урахуванням досвіду провідних туристичних країн світу. Такий вплив реалізу-